

Megújulnak a Keleti-főcsatorna műtárgyai

Több, mint három milliárd forintos beruházás keretében megkezdődnek a Keleti-főcsatorna műtárgyainak rekonstrukciós munkálatai. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma a Komplex Tisza-tó Projekt II. ütemével sikeresen pályázott a fejlesztés megvalósítására, így az Európai Unió és hazai költségvetési forrásból valósul meg.

(Részletek a 3-4. oldalon)

Tartalomjegyzék

Megújulnak a Keleti-főcsatorna
műtárgyai 3-4

Ideiglenes hidakat telepített
az autópálya építéséhez
az MBSZ 5

Új géptároló szín a
Hajdúszoboszlói
Szakasz mérnökségen 6

Vízmérce felújítások
kisvizek idején 7

Mintavevő munkacsoportok
II. országos mérőgyakorlata 8

Kiadja a
Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság
e-mail: titkarsag@tivizig.hu

Felelős kiadó: Bara Sándor
Szerkesztő: Szegi Attila
Grafikai előkészítés:
Bartha András

Kérem, óvja a természetet, ha
nem szükséges, ne nyomtassa
ki ezt a kiadványt!

Vízhozam-mérési eszközök a Duna Múzeumban

A Duna Múzeum novemberi "Hónap műtárgya" sorozatának aktuális anyagát a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság gyűjteményéből kapta kölcsön.

A tárlat anyagai között egy több, mint százéves vízhozam mérési jegyzőkönyv, valamint egykoron és napjainkban használt mérőeszközök is megtalálhatók.

A Duna Múzeum címe: Esztergom, Kölesey u. 2. www.dunamuzeum.hu

Megújulnak a Keleti-főcsatorna műtárgyai

A Keleti-főcsatorna a Tiszántúl, az ország egyik legaszályosabb területének vízgazdálkodási gondjai enyhítésére létrehozott Tisza-Körös-völgyi Együttműködő Vízgazdálkodási Rendszer része. A főcsatorna a Tiszából gravitációsan nyeri a vizét, ezt a Tisza vízszintjét hét méterrel megemelő tiszalöki duzzasztás teszi lehetővé.

A Keleti-főcsatorna teljes hossza mintegy 100 kilométer: Tiszavasvárit, Hajdúnánást, Hajdúböszörményt, Balmazújvárost, Hajdúszoboszlót és Bakonszeget is érinti.

A főcsatorna 200 ezer hektár föld öntözését, valamint több mint 9 ezer hektár tógazdaság és vizes élőhely létesítését teszi lehetővé. A Keleti-főcsatorna mindemellett a kiemelt fontosságú ivóvízbázisok közé tartozik. A balmazújvárosi vízkivételi művön keresztül ugyanis 1974-től részben innen kapja ivóvizét, valamint ipari és öntözővizét az ország második legnagyobb városa, Debrecen, illetve több környékbeli település. A Keleti-főcsatorna a Körös-völgy szempontjából is kiemelt jelentőséggel bír, mivel a vízleadó útvonalakon keresztül évi 300–400 millió m³ vizet biztosít ebbe a térségbe. A Keleti-főcsatorna ezen túlmenően a horgászati hasznosítása kapcsán, valamint a töltések menti hétvégi telkek révén további jóléti szerepet is betölt. A főcsatorna Tiszalöktől Balmazújvárosig hajózható, a hajók maximum 13 km/h sebességgel közlekedhetnek. A Keleti-főcsatornából Tiszavasvárinál ágazik ki az Alföld másik jelentős csatornája, a Nyugati-főcsatorna.

Az 1956-ban átadott Keleti-főcsatorna a több mint hatvan éves üzemelés következtében felújításra szorul. A mederben helyenként jelentős mértékű feliszapolódás alakult ki, melynek következtében lecsökkent a vízszállító kapacitás. A műtárgyak felújítást igényelnek, illetve némelyik esetében átépítés szükséges. A feliszapoltság különösen a Keleti-főcsatorna torkolati szakaszán jellemző.

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság az Országos Vízügyi Főigazgatóság konzorciumi partnereként sikeresen pályázott az üzemeltetésébe tartozó Keleti-főcsatorna felújítására. Az elnyert támogatás összege: 3 020 102 893 Ft.

A Komplex Tisza-tó Projekt II. ütem - KEHOP-1.3.1-15-2015-00001 azonosítószámú projekt keretében az alábbi fejlesztések valósulnak meg:

- A Keleti-főcsatorna torkolati szakaszának a kotrása
- Hordalék és uszadékterelő építése a Keleti-főcsatorna tiszai torkolatánál
- A Tiszavasvári beeresztőzsilip rekonstrukciója
- Balmazújvárosi bukó gépészeti felújítása
- Új duzzasztó műtárgy építése Hajdúszoboszlónál
- Új vízleadó zsilip építése Bakonszegnél
- K-VII-Kösely vízleadó útvonal rekonstrukciója.

A kivitelezési munkálatok a Keleti-főcsatorna mentén felmerülő vízigények folyamatos kielégítése miatt szakaszosan kezdődnek meg. A projekt kivitelezési munkáit a KÖTIVIÉP'B Kft. végzi. A beruházás befejezésének tervezett ideje: 2019. április 18.

Pajna Zoltán, a hajdú-bihari közgyűlés elnöke a főcsatorna gazdasági szerepe mellett a turisztikai jelentőségét hangsúlyozta: a mintegy 100 kilométer hosszúságú csatorna megerősített töltésein kerékpárutakat kialakítását tervezik.

A hajdú-bihari klímastratégia megvalósításának fontos eleme a környezettudatos szemlélet formálása - mondta, hozzátéve: ennek jegyében folyik a derecskei csatorna-program, és a tervekben szerepel a Hajdúhát teljes vízpótlását megoldó projekt előkészítése. Pajna Zoltán felhívta a figyelmet az önkormányzati belterületi csatornák karbantartására is, amelyeknek nagy szerepük van a belvizek elvezetésében.

Pajna Zoltán, a hajdú-bihari közgyűlés elnöke

Kovács-Cihat Ádám, az OVF projektvezetője szerint a Tisza folyó és a Tisza-tó egyre nagyobb szerepet tölt be az Alföld vízgazdálkodásában. A Keleti-főcsatorna most kezdődött és várhatóan 2019 szeptemberére befejeződő felújítása eredményeként jelentősen javul az Alföld vízellátása - fűzte hozzá a projektvezető. (MTI)

Kovács-Cihat Ádám, az OVF projektvezetője

A fejlesztés részleteiről, a kivitelezési munkák ütemezéséről tartott lakossági fórumot a TIVIZIG 2017. szeptember 18-án Balmazújvárosban, a Hotel Kamilla konferenciatermében.

Ideiglenes hidakat telepített az autópálya építéséhez az MBSZ

Gőzerővel zajlik az M35-ös autópálya Debrecen és Berettyóújfalu közötti szakaszának, valamint az M4-es autópálya Berettyóújfalu és az országhatár közötti szakaszának építése. A kivitelezés során a beszállító útvonalak két csatornát is kereszteznek. Ezekon az útvonalakon ideiglenes átjárók építésére volt szükség, amelyek telepítését a kivitelező Hódút Kft. és Duna Aszfalt Kft. a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság Műszaki Biztonsági Szolgálatától rendelte meg.

Májusban a Kék-Kálló-csatornán, Berettyóújfalu közelében egy ESB-16 típusú hadihidat építettek be két hét alatt az MBSZ munkatársai. A híd 16 méter fesztávolságú, a teherbírása 60 tonna. Júniusban a Kösely-csatornán, Hajdúszovát térségében egy TMM-3 típusú hadihíd telepítése történt meg, ugyancsak két hét alatt. Ennek az átjárónak a fesztávolsága 10 méter és 50 tonna teherbírású. Mindkét kivitelezésnél a hídfők szádlemezes határolással, tömörített zúzott kő és vasbeton alappal készültek el. Az ideiglenes hidakra előreláthatólag 2018. szeptemberéig lesz szükség, addig havonta végeznek karbantartást rajtuk az MBSZ munkatársai.

Szilágyi János

Pocsi Lajos kollégánkat búcsúztatjuk

Lajos 1992-ben kezdte el munkáját a vízügynél. Kezdetben gépkocsivezetőként, 1993-tól gátőrként, 2008-tól csatornaőrként, majd 2017-től újra gátőrként dolgozott. Több, mint két évtizede dolgozott a Hajdúszoboszlói Szakasz mérnökségnél, az Apavári Gátórházban.

Mindig szorgalmasan, pontosan, áldozatkészen végezte a munkáját, akár békeidő, belvízi- vagy árvízi védekezés volt. Munkatársaival jó kapcsolatot ápolt, segítőkész volt. Feleségével, Andreával együtt nevelték fel gyermekeiket a gátórházban, élete mindig a vízügy körül forgott. 1999-ben kollégáival együtt Emlékéremben részesült, amit az „1998 és 1999 évi sikeres ár – és belvízvédekezésben végzett munkáért” kapott.

2000-ben Igazgatói Dicséretben részesült.

2015-ben az a megtiszteltetés érte, hogy átvehette „Az év vízügyi dolgozója” miniszteri díjat.

Lajosnak az egészségi állapota az utóbbi időben megromlott, többször állt kórházi kezelés alatt. 2017. augusztus 18-án rosszul lett, kórházba vitték. Az orvosok stabilizálták az állapotát, de 2017. augusztus 23-án reggeli rosszullete után az életét sajnos már nem tudták megmenteni.

Nyugodj békében Lajos!

*a Hajdúszoboszlói Szakasz mérnökségi kollégák
és a TIVIZIG valamennyi dolgozója*

Új géptároló szín a Hajdúszoboszlói Szakasz mérnökség területén

A Műszaki Biztonsági Szolgálat kivitelezésében elkészült egy új géptároló szín a Hajdúszoboszlói Szakasz mérnökség területén. A 102 négyzetméter nettó alapterületű létesítmény kivitelezése október 25-én fejeződött be, a használatbavételi eljárás folyamatban van. Mint arról előző számunkban beszámoltunk, a Polgári- és a Berettyóújfalvai Szakasz mérnökség területén korábban átadtak egy-egy új géptároló színt. A három létesítmény megépítését a 2015-ben európai uniós támogatásból beszerzett nagy értékű gépek, eszközök elhelyezési igénye indokolta.

Bartók Attila

Vízmérce felújítások kisvizek idején

Kihhasználva a nyári csapadékhiányos időszakot, illetve az ennek következtében a vízfolyásainkon kialakult alacsony vízállásokat régóta esedékes vízmérce felújításokat végzett igazgatóságunk. Augusztus elején a Hortobágy-Berettyón, az Ágota térségében található három vízmércét, valamint Balmazújváros közelében a K-V-1 tározó megkerülő csatornáján egy vízmércét kellett beállítani.

A Tisza-völgyi vízkészlet megosztásáról szóló, az Országos Vízügyi Főigazgatóság által kiadott hatályos utasítás szerint a Körös-völgy felé Ágotánál a Hortobágy-Berettyón $7,8 \text{ m}^3/\text{s}$ vízhozamot kell leadnunk a déli vízügyi igazgatóságok számára. Ez -23 centiméteres ágotai vízállásnál még teljesül. Ennél a vízállásnál azonban az ágotai- és az Ágotai-vészlezárásmű vízmércéi nem szerelhetőek. Ezért nyári vízszint további csökkentésére volt szükség, amit a Hajdúszoboszlói és a Polgári Szakasz mérnökség munkatársai előre tervezett és összehangolt módon hajtottak végre. Azért, hogy a vízszint a megfelelő szintre csökkenthető legyen, Ágota fölött már egy héttel a munkálatok megkezdése előtt fokozatosan korlátozták a vízleadást a Hortobágy-Berettyó irányába. A Tiszalöki Öntözőrendszer összetettségéből adódóan számos ponton a vízleadási útvonalakon a megszokott nyári üzemrendtől néhány napra el kellett térni. A bevezetett intézkedések eredményeként Ágotánál 44 centiméterrel, -67 centiméterre csökkent a vízszint, így 2017. augusztus 3-án elvégezhetjük karbantartási munkálatokat. Felújítottuk az ágotai vízmércét, az Ágotai-vészlezárásmű felvízi- és alvízi vízmércéjét, valamint Balmazújvárosnál a K-V-1 tározó megkerülő csatornáján található vízmércét is. A Műszaki Biztonsági Szolgálat munkatársai kicseréltek egy darab tartószerkezetet, párnafát, és több vízmércelapot.

A vízmércék felújításával párhuzamosan elvégeztük a kalibráló beméréseket is. Emellett Ágotánál a Hortobágy-Berettyón, illetve a Hajdúszoboszlói Szakasz mérnökség területén található több csatornán is – ehhez a ritkán előforduló vízállásokhoz – kisvízi vízhozamméréseket végeztünk. Ágotánál például $4,37 \text{ m}^3/\text{s}$ volt mindössze a vízhozam ebben az időszakban. Hasonlóan alacsony értékeket, 2012-ben a rendkívüli aszály idején mértünk.

A beavatkozásokat követően azonnal megkezdődött a nyári üzemrend visszaállítása, így a Körös-völgy felé a vízleadás mindössze két napig nem érte el az előírt mennyiséget. Ebben segítségünkre volt, hogy az előrejelzéseknek megfelelően, augusztus 6-án és 7-én jelentős mennyiségű csapadék hullott a Tiszántúlra.

Mintavevő munkacsoportok II. országos mérőgyakorlata – Miskolc

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság rendezte meg 2017. szeptember 5-7. között a II. országos mintavevő mérőtábor. Igazgatóságunk részéről két mintavevő vett részt az összeméréseken. Az akkreditált státusznak ugyanis feltétele, hogy évente hasonló tevékenységet, feladatot ellátó szervezetek közös méréseket tartsanak, az eredmények együtt értékeljék.

A mérőgyakorlat során a 12 vízügyi igazgatóság akkreditált mérőcsoportjai a mintavételi jártassági vizsgálatok során szennyvízből, állóvízből és áramló vízből vettek pont- és átlagmintákat, illetve végeztek helyszíni vizsgálatokat.

A tisztított szennyvíz mintavételezése, valamint a helyszíni mérés a miskolci szennyvíztisztító telepen történt.

Az állóvízi méréseket a Mályi tónál végeztük. A helyszíni mérések és mintavétel mellett oktatás keretében a mélységi mintavételt is ismertették.

Az áramló-víz mintavétele Miskolctapolcán, a Hejő patakból történt. A helyszíni mérések (pH, elektromos vezetőképesség, víz és levegő hőmérséklet, átlátszóság, szín) mellett, a fémvizsgálathoz szükséges helyszíni szűrés oktatása és gyakorlása is megtörtént.

Harmadik nap munkaértekezlet keretében történt meg a helyszíni mintavételi eredmények kiértékelése.

A mérőtábor sikeres volt, felejthetetlen élményekkel gazdagodtunk. Reméljük, a kezdeményezés jövőre folytatódik, s hagyománnyá válik az éves mérőtábor.

Bodnár Lajos

Állóvízi mérés a Mályi tónál

Áramló-vízi mintavétel a Hejő patakból

Tisztított szennyvíz mintavételezése a miskolci szennyvíztisztító telepen

A helyszíni mintavételi eredmények kiértékelő munkaértekezlete